

**VRIJWILLIGE
HET GILDE VAN MOLENAARS**

GILDE
BRIEF

DE GILDEBRIEF

MEDEDELINGENBLAD VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

DE GILDEBRIEF VERSCHIJNT 4 X PER JAAR. DE OPLAGE IS 1200 EXEMPLAREN

REDACTIE : G.J. POUW

SECRETARIAAT : HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

POSTBUS 1372 1500 AJ ZAANDAM

POSTGIRO 2144780 T.N.V. HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS
NAARDEN

BIOTOOPWACHT : E. SMIT, ACACIALAAN 41, 1521 EK WORMERVEER
TEL. 075 - 283123

GILDE-VERZEKERINGEN : E. ZWIJNENBERG, NIC.BEETSKADE 40, 1817 EB
ALKMAAR. TEL. 072 - 125682

BLIKSEMAFLEIDERCONTROLE : N.J. VAN WEELDEN, JAC.VAN BEIERENLAAN 19
2613 HV DELFT. TEL. 015 - 135958

LEDENADMINISTRATIE : MEVR.E.N. POUW-SCHIPPER, ZWARTEWEG 70
1412 GE NAARDEN. TEL. 02159 - 45428

ADVERTENTIES

VOOR BEDRIJVEN OF INSTELLINGEN, DIE MATERIALEN EN/OF DIENSTEN AANBIEDEN
WELKE DIRECT OF INDIRECT TE MAKEN HEBBEN MET DE MOLENWERELD, BESTAAT DE
MOGELIJKHEID TE ADVERTEREN.

DE KOSTEN VOOR DE DIVERSE ADVERTENTIE-FORMATEN IS ALS VOLGT:

1/1 PAGINA f 130,-- PER PLAATSING

1/2 PAGINA f 85,-- PER PLAATSING

1/4 PAGINA f 50,-- PER PLAATSING

HET IS ALLEEN MOGELIJK MINIMAAL VIER PLAATSINGEN TE RESERVEREN.

VRIJWILLIGE

HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

5e Jaargang nr. 3

SEPTEMBER 1986

VAN DE REDACTIE

Vele molens zijn na een verdiende rustperiode weer in bedrijf gesteld door de molenaar, welke terug is van vakantie.

Diversen molenaars hebben ook hun vakantie gebruikt om andere molens te bezoeken in binnen en buitenland.

De redactie zelf heeft in een watermolen in België tot 's nachts twaalf uur koolzaad geslagen, of zoals men dat aldaar noemt : smout-olie.

Dat is weer eens wat anders, vooral door de zeer speciale sfeer, die in de desbetreffende molen aanwezig was. Al met al een zeer leerzame ervaring, vooral als men de vergelijking kan maken met de in vergelijking reusachtige windoliemolens zoals in de Zaanstreek.

In deze Gildebrief keert een rubriek terug, die wij enige tijd moesten missen. Het betreft de rubriek "Het weer, zoals het was". De schrijver Jan Kurver is, in de periode dat de rubriek ontbrak, voorzien van een nieuw hart. En uit eigen ervaring kunnen wij meedelen, dat men in het Dijkzicht Ziekenhuis te Rotterdam een uitstekend stuk werk heeft afgeleverd, daar het hart, figuurlijk, even hard klopt voor de molens als het vorige, letterlijk klopt de nieuwe veel harder.

Tot slot moeten wij vaststellen, dat onder invloed van de veelvuldig draaiende molens, er steeds meer behoefte ontstaat aan provinciale en/of streekgebonden molendagen.

We moeten zelfs heel goed nadenken, welke provincies niet reeds zijn eigen molendag heeft. Al met al een zeer goede ontwikkeling. Doorgaan dus.

VERZEKERING VOOR SCHADE AAN MOLENS

Inleiding:

Zoals in de vorige Gildebrief al in een kort bericht werd medegedeeld, heeft overleg tussen het Gilde en Verzekeringsmaatschappij Centraal Beheer geleid tot het besluit de leden van het Gilde een verzekering aan te bieden die schade aan molens dekt (hierna te noemen : molenverzekering).

Bezwaren weerlegd

In Gildebrief no. 1 van dit jaar werd nog melding gemaakt van een groot aantal bezwaren, die aan de offerte van Centraal Beheer kleefden.

In de onderhandelingen met deze verzekeringsmaatschappij is echter aan de meeste bezwaren tegemoet gekomen.

1. Het Gilde hoeft niet jaarlijks garant te staan voor een minimumpremie van zo'n 30 tot 40 duizend gulden
2. De premiehoogte per deelnemer is sterk verlaagd.
3. De molenverzekering wordt niet gekoppeld aan de bestaande W.A.-verzekering, zodat deze laatste verzekering nog steeds aangeboden kan worden zonder eigen risico.
4. Het eigen risico van f 250,--, dat de nieuwe molenverzekering kent, zal in voorkomende gevallen uit eigen middelen van het Gilde worden betaald. Het Gilde heeft hiervoor een eigen-risico-fonds geopend.

Als enige bezwaar blijft bestaan, dat in het geval de molenaar tevens de eigenaar van de molen is, geen gebruik kan worden gemaakt van deze molenverzekering. In voorkomende schadegevallen kan de molenaar/eigenaar nl. zichzelf niet aansprakelijk stellen.

Het al of niet deelnemen aan deze molenverzekering is voor een ieder een persoonlijke beslissing. Deze beslissing hangt onder andere af van hoe groot men de kans acht, dat de eigenaar van de molen de molenaar aansprakelijk stelt voor de schade, die door nalatigheid van deze laatste is ontstaan.

Premie, eigen risico en verzekerd bedrag

De premie zal worden gesteld op f 45,-- per deelnemer.

Alleen geslaagde leden van het Gilde en de door het Gilde aangestelde instructeurs komen voor deze verzekering in aanmerking. Wanneer blijkt dat veel leden van het Gilde aan deze molenverzekering zullen deelnemen, kan volgend jaar de premie per deelname verlaagd worden.

De premie van f 45,-- is inclusief de bijdrage in het eigen-risico-fonds, dat door het Gilde zal worden gevormd en waaruit in voorkomende schadegevallen het eigen risico van f 250,--, dat aan deze molenverzekering is verbonden, zal worden betaald.

De schade is tot een bedrag van f 100.000,-- per gebeurtenis verzekerd, met uitzondering van schade als gevolg van brand en/of explosie.

Alleen die schade is verzekerd, die door nalatigheid of foutief handelen van de molenaar veroorzaakt wordt aan de molen.

Wiens belang ?

De molenverzekering is in het belang van de molenaar, omdat deze voor schade die door zijn nalatigheid aan de molen is ontstaan, aansprakelijk gesteld kan worden. De verzekering is eveneens van belang voor de eigenaar omdat deze vaak niet de molenaar aansprakelijk wil stellen voor de veroorzaakte schade, maar toch met deze schade blijft zitten.

Omdat deze verzekering dus in beider belang is, ligt het voor de hand, dat de moleneigenaar de premie van de molenverzekering geheel of gedeeltelijk betaalt. Wij raden alle molenaars aan om hierover met de eigenaar van de molen in overleg te treden.

De verzekering blijft echter op naam van de vrijwillige molenaar staan en de premie wordt derhalve altijd door hem voldaan.

Hoe kunt u deelnemen aan deze verzekering ?

Elk geslaagd lid en elke instrukteur krijgt met het decembernummer van de Gildebrief, naast de gebruikelijke acceptgirokaarten voor contributie en persoonlijke ongevallenverzekering, ook een acceptgirokaart toegestuurd waarmee het premiebedrag voor de molenverzekering voldaan kan worden.

Mocht u meer informatie over deze molenverzekering willen hebben, dan kunt u 's avonds na 19.00 uur telefonisch contact opnemen met het secretariaat van het Gilde. Telefoon : 075 - 311639.

Op 1 juni jl. heeft onze vereniging de eerste Land van Cuykse Molendag gehouden. Een molendag op een zondag, waardoor veel molenaars in staat waren om de molens in onze streek te bezoeken. Wij kunnen zeggen, dat deze dag een groot succes is geworden en zeker voor herhaling vatbaar. Op deze dag konden de bezoekers op de Mariamolens te Haps - een zeskante beltmolen - informatie krijgen over de molens en molenrestanten in het Land van Cuyk. Dit boekje bestaat uit 8 bladzijden en geeft in het kort de situatie en de geschiedenis van bovenvermelde zaken weer.

Als vereniging dachten wij, dat dit ook wel interessant zou zijn voor mensen, die belangstelling hebben voor allerlei zaken welke op het gebied van de molenwereld het levenslicht zien.

Het boekje kost f 4,20 inclusief de portokosten. Men kan in het bezit komen door dit bedrag over te maken op rekeningnummer 11.05.56.194 van de Rabo-bank te Cuyk op naam van de Vereniging Molenvrienden Land van Cuyk. Het gironummer van de Rabobank is 1085723. Het vergemakkelijkt de zaak wanneer bij overboeking vermeld wordt: Molens en Molenrestanten.

De molenbiotoop staat in de belangstelling. Elke vrijwillig molenaar, of hij nu geslaagd is of in opleiding, weet wat het betekent om met een molen te werken waar de biotoop slecht is.

Toch ontgaan nieuwe ontwikkelingen, die de biotoop kunnen schaden, ons nog veel te vaak. Daarom schenken we er in dit stukje nog eens extra aandacht aan.

De molenbiotoop houdt twee zwaken in, t.w.

1. De belevingswaarde van de molen. De molen behoort ruimte om zich heen te hebben en van alle kanten goed zichtbaar te zijn. Hij moet tegen de lucht afsteken. De omgeving dient aan de schaal van de molen te zijn aangepast. Grootschalige gebouwen, te dicht bij de molen gebouwd, hebben een zeer nadelige invloed op de belevingswaarde.

2. De windvang. Sinds het rapport "De inrichting van de omgeving van molens" door de vereniging De Hollandsche Molen in 1982 werd uitgegeven, zijn objectieve maatstaven aanwezig ter beoordeling van obstakelhoogten. Uit het rapport blijkt duidelijk hoe de hoogten van obstakels bepaald worden in relatie tot de afstand van de molen.

De interpretatie van de gegevens vereist wel enige ervaring, maar als er problemen zijn kan men de hulp inroepen van de biotoopwachter in zijn/haar omgeving. De adressen van de biotoopwachters worden regelmatig in de Gildebrief gepubliceerd door de hoofdbiotoopwachter de heer E. Smit jr.

Ieder kan voor eigen molen nagaan hoe de situatie op dit moment is.

Als er obstakels aanwezig zijn, die het werken met de molen belemmeren dient men zich af te vragen of er mogelijk verbeteringen zijn aan te brengen. In het geval dat het obstakel een gebouw is zal er nauwelijks iets aan te verbeteren zijn. Men kan niet verwachten, dat de eigenaar bereid zal zijn om het gebouw te slopen.

Met bomen ligt dat anders. Degenen, die de bomen plant of dit lang geleden deed, realiseerde zich niet hoe deze bomen later, als zij hoog zijn opgegroeid, nadeel opleveren voor de windvang van de molen.

Er is zelden van kwade wil sprake.

Als men de problemen eens met de eigenaar van de bomen bespreekt, ondervindt men vaak begrip voor de windbelemmerende invloed van bomen. Niet zelden is men bereid om de bomen te verwijderen of in te korten. Belangrijk is dat men niet 'drammerig' overkomt en ook begrip toont voor de belangen van de andere partij. Ook moet men er niet van uitgaan dat alles in één keer kan verbeteren. Vaak betekent een eerste gesprek het begin van een proces, waarin begrip voor de molenbelangen wordt gekweekt en waarin de bereidheid ontstaat accoord te gaan met een verbetering, die soms in de loop van enkele jaren zichtbaar wordt.

Men is vaak gehecht aan de bomen in de omgeving en heeft ze langzaam groot zien worden. Alleen via de weg der geleidelijkheid kunnen deze bomen weer verdwijnen.

Een bestaande situatie kan in de toekomst verslechteren door tal van oorzaken. We denken hierbij o.a. aan stedelijke bebouwing, dorpsuitbreidingen, hoogbouw, bebouwing, volkstuinen en sportterreinen.

Zeer belangrijk is dat we op de hoogte zijn van de plannen. Daartoe dienen we allereerst te weten hoe het huidige bestemmingsplan is opgesteld.

We kunnen inzage vragen in het bestemmingsplan van de betreffende gemeente.

Als een bestemmingsplan wordt gewijzigd is het belangrijk daar tijdig van

op de hoogte te zijn. Dat geldt ook voor ruilverkavelingen en provinciale streekplannen. Al deze plannen worden ter visie gelegd en men kan binnen een bepaalde termijn commentaar op de plannen leveren.

Voor een artikel 19 procedure heeft men twee weken na publikatie in de plaatselijke bladen de tijd. Als het om een nieuw bestemmingsplan gaat dan heeft men een maand gelegenheid om hierop te reageren. Het is echter verstandig om niet te wachten op de ter visie legging van de plannen omdat dan allerlei instanties zich reeds over de plannen hebben uitgesproken en de nodige correcties hebben aangebracht.

Hoe vroeger men bij de plannen betrokken wordt, hoe beter het is !

Met de invulling van het betreffende gebied kan men dan nog alle kanten op. En vergeet niet dat het "molenstandpunt" vaak sympathie ondervindt en de plannenmakers vaak best bereid zijn om met de molenbelangen rekening te houden. We moeten hen er echter wel tijdig van op de hoogte stellen.

Het is beter om tot een redelijk compromis te komen dan te proberen door middel van bezwaren een ideale situatie na te streven. Want de praktijk wijst uit, dat het heel moeilijk is om een bezwaar gegrond verklaard te krijgen.

De molen vertegenwoordigt in de meeste gevallen geen economisch belang en legt in een bezwarenprocedure vaak 'het loodje'.

Tot slot zou ik resumerend enkele regels willen geven.

- .. Wees waakzaam en blijf geïnformeerd.
- .. Probeer alle toekomstige veranderingen tijdig te onderkennen.
- .. Ga er niet van uit dat alles wel bij het oude zal blijven bij de molen want overal is wel iets aan de hand.
- .. Voer in een zo vroeg mogelijk stadium overleg met betrokkenen.
- .. Neem contact op met medestanders.
- .. Informeer biotoopwachters, het Gilde en de vereniging De Hollandsche Molen.

Bedenk bij dit alles dat het ontbreken van een goede windtoevoer naar de molen de grootste bedreiging vormt voor het molenbehoud.

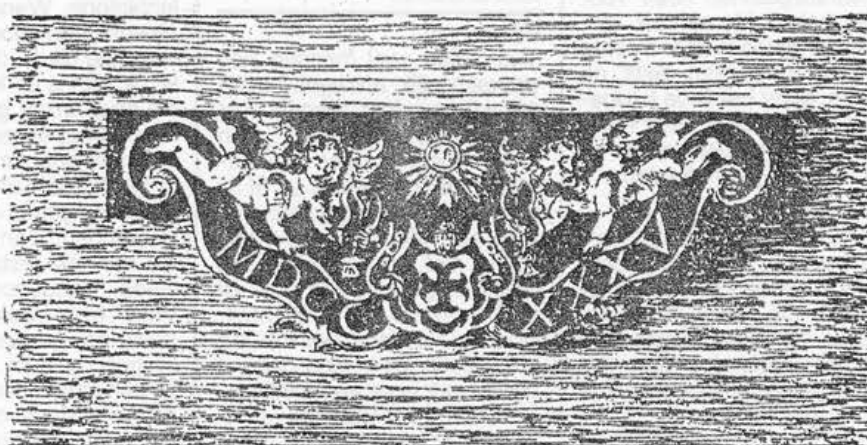
Bij het ontbreken daarvan staat de molen werkeloos en zal tot verval geraken.

De molenaar houdt het voor gezien en vertrekt.

Al het werk van herstel aan de molen en opleiden van enthousiaste vrijwilligers blijkt dan voor niets.

De wind als meest essentiële faktor voor het behoud van de windmolens mag niet ontbreken.

Houdt daarom de molens in bedrijf en vecht voor LEVENDE MOLENS.

Artikel uit het blad "Platform" van april 1986. 2e jaargang nr. 4
Platform is een periodiek van het Ministerie van Landbouw en Visserij
en handelt over actuele beleidszaken.

Dringend verzoek van Vereniging De Hollandsche Molen:

Plant geen bomen of bossen in omgeving van molens

„Vooral in het westen van ons land worden er momenteel tal van plannen voorbereid voor de aanplant van nieuwe bossen. Denk maar aan de aanleg van het bosgebied op het Floriadeterrein bij Zoetermeer en aan het Bieslandse Bos bij Nootdorp. Daarbij wordt helaas niet altijd rekening gehouden met de molens die in de omgeving van die bossen staan. Met alle gevolgen van dien. Want een molen, die niet of onvoldoende wind vangt, kan niet draaien en is daarmee gedoemd tot verval.

Daarom willen we er graag bij allen, die zich met de plannen voor bosaanleg bezighouden, op aandringen om rekening te houden met de nabijgelegen molens". Aldus de heer G. de Vries, stafmedewerker van „De Hollandsche Molen, Vereniging tot behoud van molens in Nederland".

„Bij de aanleg van het perceel bos op het Floriadeterrein doen zich overigens geen problemen voor, omdat in de directe omgeving geen molens staan. Bij het Bieslandse Bos hebben we daarentegen wel te maken met een molen die door dit bos de wind uit de zeilen wordt genomen. De gang van zaken rondom deze Nootdorpsse molen is een typisch voorbeeld van hoe het voor ons vaak vechten tegen de bierkaai is. Wij moeten de informatie over de aanleg van bossen meestal uit de krant halen. Zo las ik in de Delftse krant een artikel over de aanleg van het Bieslandse Bos bij Nootdorp. Onze gedachten gaan in zo'n geval meteen uit naar de molen(s) in de buurt. In dit geval dus naar de molen in Nootdorp. Navraag bij het ge-

ver gevorderd stadium dat het bos nu toch zal worden aangelegd. Men heeft ons echter wel toegezegd, dat er in de directe omgeving van de molen alleen lage beplanting zal komen en geen hoge bomen. Maar het blijft de vraag of die molen in de toekomst wel voldoende wind zal vangen", aldus de heer De Vries.

De molen in Rosmalen wordt door bomen en struiken vrijwel geheel aan het oog en dus ook aan de wind onttrokken

In verval

„Nu zullen veel mensen zich waarschijnlijk afvragen waarom wij ons daar zorgen over maken", zo vervolgt hij. „Een molen is in hun ogen een monumentaal bouwwerk en of hij al of niet draait, dat zal hun een zorg zijn. Maar zo eenvoudig ligt dat niet. Als een molen niet regelmatig draait, dan raakt hij snel in verval. Er komt houtworm in het binnenwerk en als die situatie maar lang genoeg voortduurt, is na een aantal jaren opnieuw restauratie nodig. Je bent er kortom niet met een mooi gerestaureerde molen; wanneer zo'n molen niet draait zullen na verloop van tijd steeds weer restauratiewerk-

zaamheden nodig zijn. Daarom streeft onze vereniging ook drie doelstellingen na: ten eerste restauratie en behoud van de molens die er nog in ons land zijn. Daarbij gaat het om een kleine duizend windmolens en circa 75 watermolens (dit zijn door waterkracht aangedreven molens). Ten tweede: het zoveel mogelijk laten draaien van de molens. Daartoe leiden we mensen op, die in hun vrije tijd molenaar willen zijn. Het gilde van vrijwillige molenaars telt inmiddels al bijna 600 gediplomeerde molenaars. En ten derde: het zorgen voor een goede molenbiotoop. Dat wil zeggen voor een geschikte omgeving, zonder hoge bebouwing of begroeiing, die de wind wegneemt. Als niet ook aan deze derde voorwaarde is voldaan, dan schiet je dus feitelijk je doel voorbij. Helaas beseffen veel instanties dat niet. Dat maakt het werken er voor ons niet gemakkelijker op. In de praktijk leidt dat er vaak toe dat we bezwaarschriften tegen bouw- en begroeiingsplannen indienen en als dat tot niets leidt, proberen we ons gelijk te halen bij de Raad van State. We hebben al verscheidene AROB-procedures aangespannen, maar helaas worden we lang niet altijd in het gelijk gesteld".

Weggegooid geld

De heer De Vries: „Aan de hand van het volgende voorbeeld probeer ik wel eens duidelijk te maken waarom we ons zo inzetten voor een goede molenbiotoop. Wanneer een gemeente een mooie oude ophaalbrug rijk is, die erg vervalser is, dan is de kans groot dat die brug wordt gerestaureerd. Als die brug er vervolgens weer netjes bijstaat zal niemand het in zijn hoofd halen om voor te stellen de gracht onder die brug te dempen. Dan zou het geld dat aan die restauratie is besteed, weggegooid geld zijn. Want een fraaie ophaalbrug boven een grasveldje is natuurlijk geen gezicht.

Bij een molen gaat precies hetzelfde verhaal op, alleenervaart men het minder gauw als vreemd, wanneer een fraai gerestaureerde molen is ingebouwd door bebouwing of door bomen. In feite is dat echter

evenzeer geen gezicht en weggegooid geld. Gelukkig stuit uitleg van onze kant niet altijd op onbegrip en onwil. In de gemeente Batenburg staat bijvoorbeeld een fraaie molen, die echter erg weinig wind vangt door de omringende hoge bomen. Nadat wij met het gemeentebestuur daarover hadden gepraat, heeft de raad besloten die bomen om te kapen. Nu kan de molen dus weer draaien en daarmee is het gelukkig weer een echte molen en niet een dood gebouw, dat gedoemd is tot verval".

Molenbelang

"Helaas kan ik ook voorbeelden te over geven van situaties waarin we minder begrip ontmoeten bij de officiële instanties. En dan heb ik het niet alleen over gemeentebesturen en provinciale besturen, maar ook over Staatsbosbeheer (SBB). Daarbij wil ik wel aantekenen, dat "fouten" vaak onbewust worden gemaakt en dat men na uitleg onzerzijds wel begrip toont. SBB adviseert het ministerie van Verkeer en Waterstaat bij voorbeeld over de beplanting langs de rijkswegen en daarbij wordt lang niet altijd rekening gehouden met de molens die in de buurt van die rijkswegen staan. Neem bijvoorbeeld het rijtje van drie molens in Zevenhuizen. De molens staan vlakbij de rijksweg Den Haag-Utrecht. Langs die rijksweg staat een heel scherm van hoge bomen, dat veel wind uit noordelijke richting wegneemt voor die molens. Het is zelfs zo dat in de zomer als het blad aan de bomen zit de molens vanaf de weg nauwelijks zichtbaar zijn. En dat is ook heel jammer voor de voorbijgangers, want het is een uniek Hollands plaatje. Een soortgelijk verhaal gaat op voor de drie molens van Wilsveen. Daar neemt een bomenscherm langs de rijksweg Den Haag-Amsterdam een groot deel van de wind weg. En zo zijn er jammergenoeg meer situaties in Nederland op te noemen, waarin het belang van de molens ondergeschikt is gemaakt aan andere belangen. Of dat nu economische, planologische of wat voor belangen dan ook betreft, feit is dat het molenbelang

vaak het onderspit delft. En dat terwijl Nederland zelfs tot ver over onze grenzen bekend staat als een land met veel molens. Als we willen dat dat zo blijft, zullen we daar ook naar moeten handelen en ervoor zorgen dat onze molens in stand blijven. Vandaar ons dringend beroep op iedereen die zich in de omgeving van een molen met plannen voor de aanleg van beplanting of bebossing of met bouwplannen bezighoudt, om ook het belang van die molen zwaar te laten wegen. Wij zouden graag zien, dat men ons in dergelijke gevallen van tevoren om advies vraagt. Want voorkomen is ook hierbij beter dan genezen", zo vindt de heer De Vries.

Bij de Vereniging „De Hollandse Molen" is het rapport van de werkgroep Molenbiotoop getiteld „De inrichting van de omgeving van molens" verkrijgbaar, waarin onder meer de normen staan voor de beplanting en bebouwing in de nabijheid van molens uit het oogpunt van windbelemmering. Dit rapport is te bestellen op het adres van de vereniging: Herengracht 476, 1017 CB AMSTERDAM, tel. 020-238703.

Staatsbosbeheer

„Alle belangen zorgvuldig afwegen"

„Met het pleidooi in z'n algemeenheid kan ik vanuit het gezichtspunt van landbouwschap van harte instemmen. Met het recht van windvang, waardoor de vrije windvang wordt gewaarborgd, wordt door de landschapsarchitecten van Staatsbosbeheer daar waar mogelijk, rekening gehouden." Aldus een reactie van de heer ir. T. A. M. van Keulen, hoofd sector Landschapsbouw van Staatsbosbeheer, op het standpunt van de vereniging „De Hollandse Molen" over de inrichting van de omgeving van molens, verwoord door de heer G. de Vries.

Het recht van windvang houdt volgens de heer Van Keulen vandaag de dag in, dat binnen een straal van 100 m rond de

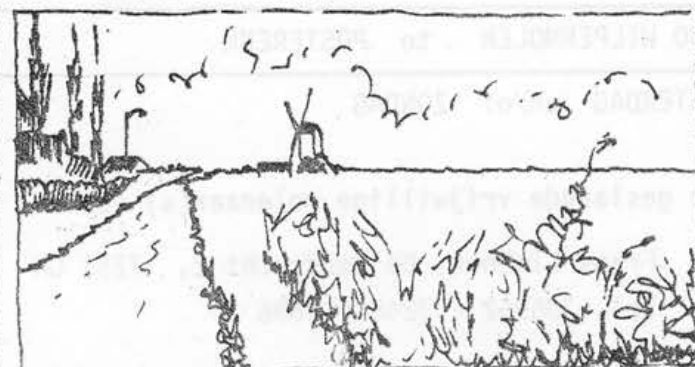
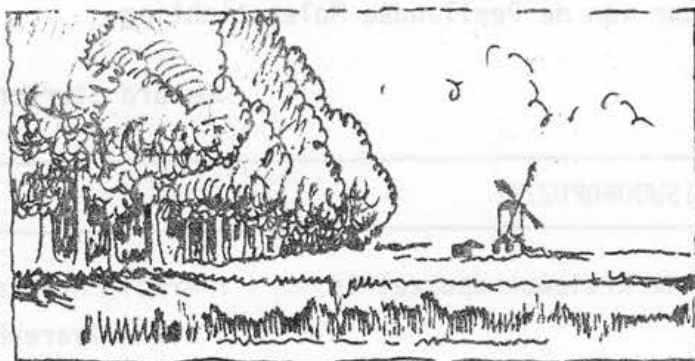
De molen in Batenburg voor en na het rooien van de rij bomen langs de weg

molen geen hindernis aanwezig mag zijn, op een afstand van 500 à 600 m is bebouwing of beplanting tot 6 m hoogte mogelijk en op 900 à 1000 m tot 10 m hoogte.

„Bij het opstellen van landschapsplannen bij de verschillende vormen van landinrichting is dit recht van windvang voor de landschapsarchitect een uitgangspunt. In het kader van deze landschapsplannen zijn overigens een groot aantal molens gerestaureerd en soms zelfs verplaatst, opdat zij opnieuw een functie kunnen vervullen", aldus de heer Van Keulen. „In het geval van het Bieslandse Bos hebben we te maken met een 6 meter hoog restant van een molen, zonder bovenbouw dus. Bij de planvorming omtrent het Bieslandse Bos was er geen uitzicht op een mogelijke restauratie. Ondanks dat is wel met de gedachte gespeeld de betreffende molen te verplaatsen, naar een plek waar deze molen opnieuw een functie zou kunnen vervullen.

Met betrekking tot de molens bij Zevenhuizen, hebben we te maken met de verhoogde ligging van een spoorlijn met parallel daaraan de autosnelweg die betrekkelijk hoog over de Rotte heengaait.

De verkeersveiligheid ter plaatse eist een afschermende beplanting tussen spoorlijn en autosnelweg in verband met licht-hinder van de treinen ten opzichte van de autosnelweg. Uit een en ander blijkt dat vaak verschillende aspecten in het geding zijn, die bij de planvorming moeten worden afgewogen. Helaas is het in sommige gevallen dan zo dat andere belangen zwaarder moeten wegen. Men mag er echter van uitgaan dat de landschapsarchitecten van het Staatsbosbeheer zorgvuldig met alle belangen omspringen", zo besluit de heer Van Keulen.

PEELLANDSE MOLENDAG ZONDAG 26 OKTOBER 1986

De Peellandse Molenstichting organiseert dit jaar voor het eerst een eigen molendag, en wel op een (voor vrijwilligers vriendelijke) zondag,

Onderstaande molens zijn tussen 12.00 uur en 17.00 uur open

ASTEN	STANDERDMOLEN
BAKEL	STANDERDMOLEN
GEMERT	8-KANTE STELLINGMOLEN "DE BIJENKORF"
LIESHOUT	BELTMOLEN "DE LEEST"
LIESSEL	BELTMOLEN "DE VOLKSVRIEND"
MIERLO	STANDERDMOLEN
MILHEEZE	BELTMOLEN "LAURENTIA"
SOMEREN	BELTMOLEN
VLIERDEN	BELTMOLEN
ZEILBERG	BELTMOLEN "MARIA ANTOINETTE"

Hoewel de Peellandse Molendag vooral voor de plaatselijke bevolking is georganiseerd, is natuurlijk iedereen welkom !

Mede door de 4 opengestelde standerdmolens is een bezoek aan Peelland voor iedereen de moeite waard !

Namens het bestuur van de Peellandse Molenstichting,

Gerard Sturkenboom 040 - 816072

OPLOSSING KRUISWOORDPUZZEL

De winnaar van de kruiswoordpuzzel is : Arnold Naaykens (NoI)
uit Hilvarenbeek.

STICHTING BEHOUD WILPERMOLEN te POSTERENK

Zoekt voor ZATERDAG en/of ZONDAG

één of meerdere geslaagde vrijwillige molenaar(s) voor de Wilper molen.

Informatie bij: Frans Limbeek, De Eendracht 2, 7251 GN VORDEN

Tel. 05952 - 3248 / 1896

IN MEMORIAM TIDDO MUDA

Als wij het Groninger Molenboek 1981 eens openslaan om pagina 90 en verder door te nemen, ontwaren wij daarin een aantal foto's van een rasechte Groninger pelmulder : zijn naam is Tiddo Klaas Muda van de zeer bekende koren- en pelmolen "De Jonge Hendrik" te Den Andel.

Hij overleed, na een korte tijd ziek te zijn geweest, op 16 augustus j.l. op de leeftijd van 70 jaar.

Wij kunnen ons dan moeilijk voorstellen, dat hij op een vrij onverwachte manier niet meer in ons midden is.

Geboren te Loppersum, kwam hij met zijn vader in 1932 naar de molen "De Jonge Hendrik" te Den Andel. Eerst als knecht, daarna als baas. Tot 1968, toen de gemeente Baflo de molen kocht met het doel deze te laten restaureren. Die was in 1972 gereed. Daarna ging Tiddo onverdroten voort met het malen van graan en vooral hield hij zich bezig met het pellen van gerst tot gort.

Zijn vader overleed in 1977 op 92-jarige leeftijd.

Vrijwel dagelijks liet Tiddo de machtige Dekkerwieken met zelfzwichting zwaaien, een prachtig gezicht voor het dorpje Den Andel en het wijde Groningerland rondom. Wat later kwamen er knechten bij Muda op de molen, waar hij gedurende praktisch elk uur van de dag zijn bijzondere kennis en ervaring graag ten dienste stelde van hen, die de hulp en de steun van een oude rot in 't vak graag accepteerden.

In 1983 was Muda als mulder gestopt en had de vangketting aan een andere beroepsmolenaar overgedragen, die echter later elders een vaste standplaats heeft gekozen.

De persoonlijkheid van Tiddo Muda sprak ons bijzonder aan. Hij was vrij klein van gestalte en droeg altijd een versleten tweedelig overall, met vanonder zijn meelbestoven pet een paar scherp oplettende ogen.

Zijn hart was niet helemaal open voor zijn medemens, maar ook niet gesloten. Hij was de kalmte zelf; de laconieke houding en zijn eenvoud straalden van hem uit. Dat geheel paste goed bij zijn trouwe vriend : "De Jonge Hendrik".

Met zijn heengaan is ook zijn kostbare vakmanschap van windpellerij meegegaan.

Terwijl een aantal molens in Noord-Groningen hun wieken in de rouwstand hebben gezet, heeft de teraardebestelling na een korte rouwdienst in de plaatselijke Gereformeerde Kerk op 21 augustus op de begraafplaats van Den Andel in sobere sfeer plaatsgevonden, vlakbij zijn vaders graf.

Met dank aan Tiddo Muda, dat wij hem nog hebben mogen leren kennen en dat wij hem als een legendarische pelmulder niet zullen vergeten. Dat hij ruste in vrede.

Martin van Doornik

De vijfde, geheel herziene druk van de als "Rode boekje" bekend staande uitgave "Het Nederlands Molenbestand", verscheen in februari 1986 en werd in het januarinumnummer van dit blad aangekondigd. De gehele oplage van 500 stuks was binnen twee maanden uitverkocht !

Daarop is direct besloten tot een nieuwe oplaag, die echter meteen een flinke verbetering onderging, en nu als zesde druk verkrijgbaar is.

Deze verbetering betreft de provinciekaartjes. Op deze kaartjes stonden lang niet alle plaatsen waar men molens vindt, ingetekend. Dit bleek in de praktijk een groot bezwaar te zijn.

Daarom is de nieuwe druk voorzien van nieuwe provincie-kaartjes, waarop ALLE plaatsnamen voorkomen, waar men molens aantreft.

Men heeft nu direct een volledig overzicht wanneer men na wil gaan in welke steden en dorpen in een bepaalde streek molens staan.

Bovendien is van iedere provincie een apart kaartje opgenomen met de gemeentelijke indeling, en zijn ook de vier provincies waar men waterradmolens aantreft van aparte kaartjes voorzien, waarop de plaatsen staan aangegeven waar men die molens aantreft.

Alle kaartjes werden op zeer moderne manier, met een tekenprogramma op een computer vervaardigd. Ook de lijst van kleine molens, die in de vijfde druk achterwege werd gelaten, werd op veler verzoek weer opgenomen, ondanks het feit dat dit lijstje zéér onvolledig is.

Voorts werd een aantal inmiddelsesignaleerde fouten uit de vijfde druk verbeterd.

Door de uitbreiding met ca. 17 bladzijden werd niet alleen de uitgave zelf duurder, maar kwam het gewicht boven de 250 gram, waardoor de portokosten met ruim twee gulden omhoog gingen. Een betere envelop voor verzending bleek ook nodig, zodat het geheel, inclusief verzendkosten f 20,-- kost.

Voor hen, die de vijfde druk (van febr. 1986) reeds aanschaffen, is er de mogelijkheid de nieuwe kaartjes, een blad met errata en het lijstje van kleine molens voor f 5,25 (incl. verzendkosten) na te bestellen (totaal 28 pagina's).

Bestellingen op postrekening t.n.v. Nederlands Molenbestand te Alkmaar :
nr. 52 85 850.

E. Zwijnenberg.

Voorbeeld kaartje VIJFDE DRUK:

Voorbeeld kaartjes ZESDE DRUK:

De onderstreepte plaatsen dienen alleen ter orientatie; er staan geen molens.

Volkomen onverwacht overleed in het buitenland op 20 juni 1986 de vrijwillig molenaar Ben van der Linden.

Met groot enthousiasme bemaalde hij met zijn vriend Rens de Ruiter meelmolen "De Bleeke Dood".

Nadat aan deze molen jaren van betrekkelijke rust waren voorbijgegaan lukte het hen de molen weer regelmatig ongebuild meel te laten produceren en een klantenkring op te bouwen.

Deze belangrijke bijdrage werd in alle bescheidenheid geleverd, hoewel het een zaak is om trots op te zijn.

Ben was er de man niet naar om op de voorgrond te treden.

Ons aller waardering voor zijn belangeloze, belangrijke inzet is er des te groter om.

Zijn plotselinge heengaan op 48 jarige leeftijd is een smartelijk verlies voor wie hem na stonden.

AFDELING MOLENZAKEN

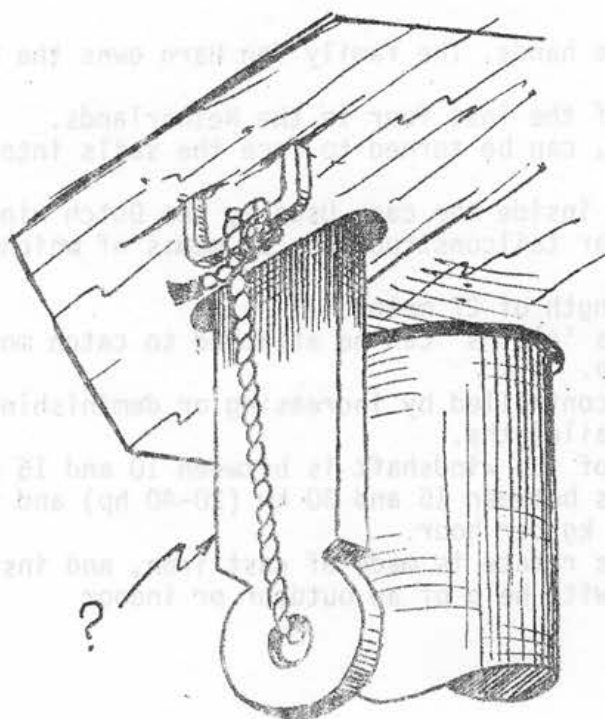
Het afgebeelde onderdeel in "Wat is dat voor een molenzaak" is door enkele leden geraden.

Het was n.l. een gesmede tandheugel met tandwiel voor een zwichtstelsysteem, zoals toegepast voor een wiek met Ten Have-kleppen.

De tandheugel is aangebracht aan het achtereind van de zwichtstang, die door de doorboorde bovenas loopt. Door middel van een kettingwielletje op dezelfde as als die van het tandheugelwielletje is de stand van de kleppen te verstellen, zelfs tijdens het rondgaan van het wiekenkruis. Het nieuwe molenonderdeel treft U hierbij aan. We hopen dat er enkele slimmerikken zijn, die het thuis kunnen brengen !

De prijswinnaar van het vorige onderwerp is : Ton Verheijen uit

Uutendael

WAT IS DAT VOOR 'N
MOLENZAAK?

Op de torenmolen "De Zwaan" te Lienden ontvangen wij regelmatig buitenlanders. Een belangrijk deel hiervan is Engels-sprekend.

Hoewel velen van ons een aardig mondje in deze taal kunnen spreken, valt het in de praktijk erg tegen om de juiste woorden voor de belangrijkste onderdelen van de molen te bedenken.

Gelukkig was er een Nederlandse en een Engelse molenbeschrijving aanwezig toen ik in mei 1983 mijn taak als vrijwillig molenaar begon. Toen echter de beschrijvingen opraakten, werd het tijd een vernieuwde uitgave te produceren. Het bleek dat sommige termen als standerdmolen abusievelijk vertaald waren met 'standard mill' en andere, zoals 'de licht' onvertaald waren gebleven.

Het boek "Windmills in England" van Rex Wailes (1975) geeft op beknopte wijze een goed overzicht van Engelse molentypen en molentermen. Met behulp hiervan en de waardevolle aanwijzingen van de instructeur Bob Zuidema te Wageningen, was het mogelijk de beschrijving te corrigeren.

Het resultaat hiervan is mogelijk voor vele vrijwilligers een stimulans om iets dergelijks voor de eigen molen op te stellen. Een woordenlijst die hieraan toegevoegd is, kan daarbij van nut zijn.

MOLEN "DE ZWAAN" te LIENDEN -- CORNMILL "THE SWAN" at LIENDEN

In the year 968, Lienden was granted to the Abbey of Elten. Later the village became 'two lords'.

One part of the village was ruled by the Dukes of Culemborg who leased the land to half the village. In 1643, after the previous post mill had been blown down by the wind, the Duke ordered to build a new mill. The costs amounted 5720 guilders and 50 cents.

On January 29, 1644, the new cornmill was inspected by the master miller and found in working condition. The new mill was a 'Ban Mill', that is to say, the Duke forced his people to use the mill at a certain cost. Also, the Duke had rights to the wind, which means that he was the only one who was permitted to build mills in this area.

The miller rented the mill and his fee was 1/16th of all the offered grain in the area.

In 1810 the mill came into private hands. The family Van Harn owns the mill since 1879.

The mill is a 'Tower Mill', one of the last four in the Netherlands.

The top part of the mill, the cap, can be turned to face the sails into the eye of the wind.

This is done with help of a winch inside the cap. Usually the Dutch windmills are provided with a triangular tailconstruction, by means of which the cap can be turned.

The two iron sailstocks have a length of 27 meters.

On the frames of the sails, canvas 'cloths' can be attached to catch more wind i.e. a sail on a sailing ship.

The number of revolutions can be controlled by increasing or diminishing the windcatching surface of the sailcloths.

The average range of revolutions of the windshaft is between 10 and 15 per minute. The produced power changes between 15 and 30 kw (20-40 hp) and the flour production from 100 to 300 kg per hour.

The windshaft on which the sails rotate is made of cast iron, and inside the mill a brake can be operated with help of an outdoor or indoor brakerope.

The windshaft drives an upright 'king' shaft situated in the center of the mill. This 'king' shaft drives the stones. The grinding takes place between the upper 'runner' stone and the stationary 'bed' stone. There are two different pair of stones. One for wheat and the other for fodder grain.

To control the fineness of the flour, a lever is used; it has to be changed all the time due to the speed of the wind. This lever is situated on the meal floor. Underneath the stones is a bin which collects the crushed grain or flour. Transport of grains (upwards) and the flour (downwards) takes place with help of the sackhoist which is driven manually or by wind.

The mill can be seen working every Saturday. In general it is operated by voluntary millers.

Interested people are very welcome, your contributions will help to maintain the mill.

Nederlands	Engels	Nederlands	Engels
standermolen	postmill	bolspil	stone spindle
bovenkruier	towermill	kaar	hopper
standermolen op ondertoren	composite mill	kaarbomen	horse
poldermolen	marsh mill	kuip	vat, stone casing
zes- of achtkant	smock mill	schoe	shoe
stellingmolen	town mill	klapspaan	damself
wip-of kokermolen	hollow mill	kropgat	eye
kap	cap	meelpijp	spout
luizolder	dust floor	uitslag, bodemsel	furrow
graanzolder	sack floor	billen	dress
steenzolder	stone floor	pasbalk	bridge tree
maalzolder	meal floor	lichten (regelen v.d. afstand tussen de stenen)	tentering
stelling	stage	lichteboom	hand lever
wiekenkruis	cross	regulateur	centrifugal governor
vlucht	span	kraan	crane
wiek	sail	volkoren meel	whole meal
roede	stock	bloem	flour
hek	whip, sail frame	luiwerk	sack hoist
heklát	bar	meelpijp	spout
zoom	hemlath	kruivloer	curb
windbord	leading board	kruilier	luffing winch
zeil	sail cloth	kruien	luff
zwichten	spill the wind	kruiketting	anchor chain
volle zeilen	reef	bezetketting	anchor post
duiker	full sail	kruipaál	roller
halve zeilen	first reef	rol	taile pole
stormfok	dagger point	staartbalk	brace (long & short)
zeeg	sword point	schoor	beard
vang	weather	dol of staaf	peg stave
vangbalk	brake	kam	cog
vangtouw	brake lever	spruit	stretcher (long & short)
vangstok	brake rope	stijl (hoek)	cant post
sabelijzer	brake handle		
molenas	brake hook		
halssteen	windshaft		
pensteen	neck bearing		
bovenwiel	tail bearing		
pal	brakewheel		
bonkelaar	pawl		
schijfloop	wallower, thrundle		
koningsspil	wheel		
spoorwiel	lantern pinion		
windpeluw	upright, (main) shaft		
bus-, ijzerbalk	spurwheel		
penbalk	weather beam		
voeghouten	centre beam,		
steenrondsel	strattle beam		
steenspil	tail beam		
rijn	sheers		
loper	stone unit		
ligger	quant		
blauwe steen	rynd, mace		
kunststeen	runner stone		
	bed stone		
	blue stone, cullin		
	stone		
	composition stone		

Enige kleine toevoegingen van de redactie.

- bovenkruier = tower- or smock mill
- poldermolen = drainage mill or marsh mill
- wip- of kokermolen = hollow postmill
- roede = sail stock (a stock is de steel van een bilhamer)
- sabelijzer = brake anchor
- de klink (kort sabelijzer) = brake catch
- meelpijp = meal shoots or sprout
- voegburries = sheers or shears
- spruitbalken = outriggers
- askop = cannister

Na een langdurige afwezigheid wegens ziekte, eindelijk weer eens een verhaal onder de kop "Het weer zoals het was".

Na een zeer voorspoedig herstel hoop ik, dat dit het begin mag zijn van een lange reeks. Ik hoop ook, dat het niet te moeilijk is, want dat is een opmerking, die ik wel eens hoor.

Bedenk echter wel, dat hetgeen beschreven is, doorgaans geen examenstof is. De bedoeling is alleen om duidelijk te maken, dat het weer in al zijn facetten iets is, dat altijd kan boeien en steeds de aandacht waard is. Niet alleen als men daadwerkelijk met een molen maalt.

Na enkele jaren training zal het steeds duidelijker worden, dat ook bij een ogenschijnlijk ondoorgrondelijk fenomeen als het weer, er altijd sprake is van oorzaak en gevolg.

De kunst is dan nog om de uiterlijke kenmerken van de oorzaak te herkennen. Dan wordt het ook mogelijk het gevolg te voorspellen.

Bij de beschrijvingen in deze rubriek moet steeds worden bedacht dat, ofschoon zo veel mogelijk met de landelijke weerstoestanden rekening wordt gehouden, de observaties plaatsgebonden zijn. In dit geval rond Utrecht en Breukelen.

Op het ogenblik, dat deze regels worden geschreven, laten de resten van de wervelstorm "Charley" zich rondom het huis duchtig gelden. De passage van een front ervan - vanmiddag - was aanleiding om de molen even stil te houden. Het is verleidelijk om over dat slechte weer uit te gaan weiden, maar omdat het midden in de week is en er slechts weinig vrijwilligers zullen malen, vergeten we dat maar. Eerst gaan we terug naar die fascinerende halo-zaterdag !

Zaterdag 17 mei HALO-DAG

Er zullen zelden zoveel Nederlanders naar de zon hebben gekeken als op 17 mei jl. Er was iets te zien, dat maar weinig voorkomt aan de hemel. Dat dachten althans de vele bellers naar het KNMI. Die wilden vragen wat al dat fraais wel te betekenen had.

De prachtige kring om de zon was ook vele molenaars op die dag niet ontgaan, heb ik wel gemerkt. Verschillende hebben er een foto van gemaakt.

Dat is nog niet zo eenvoudig, want met een gewone lens is de kring niet volledig te fotograferen. Met een groothoeklens gaat het beter. Maar ook dan is de juiste belichting nog wel een probleem. Een oplossing voor het afzwakken van de enorme hoeveelheid licht is, om de zon zodanig op de plaat te zetten dat hij niet direct zichtbaar is. Dat kan bijvoorbeeld achter een bezeilde molenroe zijn of de punt van een kerktoeren. Het kan ook geen kwaad om de lensopening een stop kleiner te nemen dan de lichtmeter aangeeft. Zelf heb ik een dia gemaakt met de zon recht achter de spin.

De haloverschijnselen zijn op die 17e mei in het gehele land gezien. Toch zijn die verschijnselen, die tussen 11 en 3 uur te zien zijn geweest, niet overal hetzelfde geweest. Eén bepaalde halo bestaat namelijk niet.

Er zijn een groot aantal optische verschijnselen, die onder deze term kunnen vallen. Zij ontstaan als bij een regenboog, waar de fraaie kleuren ontstaan door breking van de lichtstralen in de waterdruppeltjes. De bewolking, waarin een halo ontstaat, bestaat uit ijskristallen, het effect is echter hetzelfde. De rode kleur van het spectrum bevindt zich steeds aan de zonkant van het verschijnsel.

Na een langdurige afwezigheid wegens ziekte, eindelijk weer eens een verhaal onder de kop "Het weer zoals het was".

Na een zeer voorspoedig herstel hoop ik, dat dit het begin mag zijn van een lange reeks. Ik hoop ook, dat het niet te moeilijk is, want dat is een opmerking, die ik wel eens hoor.

Bedenk echter wel, dat hetgeen beschreven is, doorgaans geen examenstof is. De bedoeling is alleen om duidelijk te maken, dat het weer in al zijn facetten iets is, dat altijd kan boeien en steeds de aandacht waard is. Niet alleen als men daadwerkelijk met een molen maalt.

Na enkele jaren training zal het steeds duidelijker worden, dat ook bij een ogenschijnlijk ondoorgrondelijk fenomeen als het weer, er altijd sprake is van oorzaak en gevolg.

De kunst is dan nog om de uiterlijke kenmerken van de oorzaak te herkennen. Dan wordt het ook mogelijk het gevolg te voorspellen.

Bij de beschrijvingen in deze rubriek moet steeds worden bedacht dat, ofschoon zo veel mogelijk met de landelijke weerstoestanden rekening wordt gehouden, de observaties plaatsgebonden zijn. In dit geval rond Utrecht en Breukelen.

Op het ogenblik, dat deze regels worden geschreven, laten de resten van de wervelstorm "Charley" zich rondom het huis duchtig gelden. De passage van een front ervan - vanmiddag - was aanleiding om de molen even stil te houden. Het is verleidelijk om over dat slechte weer uit te gaan weiden, maar omdat het midden in de week is en er slechts weinig vrijwilligers zullen malen, vergeten we dat maar. Eerst gaan we terug naar die fascinerende halo-zaterdag !

Zaterdag 17 mei HALO-DAG

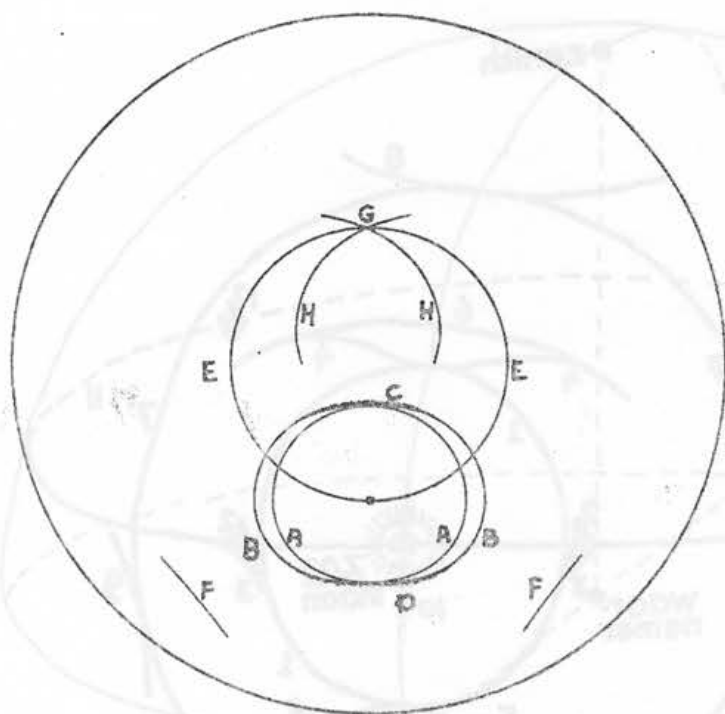
Er zullen zelden zoveel Nederlanders naar de zon hebben gekeken als op 17 mei jl. Er was iets te zien, dat maar weinig voorkomt aan de hemel. Dat dachten althans de vele bellers naar het KNMI. Die wilden vragen wat al dat fraais wel te betekenen had.

De prachtige kring om de zon was ook vele molenaars op die dag niet ontgaan, heb ik wel gemerkt. Verschillende hebben er een foto van gemaakt.

Dat is nog niet zo eenvoudig, want met een gewone lens is de kring niet volledig te fotograferen. Met een groothoeklens gaat het beter. Maar ook dan is de juiste belichting nog wel een probleem. Een oplossing voor het afzwakken van de enorme hoeveelheid licht is, om de zon zodanig op de plaat te zetten dat hij niet direct zichtbaar is. Dat kan bijvoorbeeld achter een bezielde molenroe zijn of de punt van een kerktoeren. Het kan ook geen kwaad om de lensopening een stop kleiner te nemen dan de lichtmeter aangeeft. Zelf heb ik een dia gemaakt met de zon recht achter de spin.

De haloverschijnselen zijn op die 17e mei in het gehele land gezien. Toch zijn die verschijnselen, die tussen 11 en 3 uur te zien zijn geweest, niet overal hetzelfde geweest. Eén bepaalde halo bestaat namelijk niet.

Er zijn een groot aantal optische verschijnselen, die onder deze term kunnen vallen. Zij ontstaan als bij een regenboog, waar de fraaie kleuren ontstaan door breking van de lichtstralen in de waterdruppeltjes. De bewolking, waarin een halo ontstaat, bestaat uit ijskristallen, het effect is echter hetzelfde. De rode kleur van het spectrum bevindt zich steeds aan de zonkant van het verschijnsel.

- a kleine kring
- b omhüllende halo
- c bovenraakboog
- d benedenraakboog
- e parhelische ring
- f benedenzijdellingse raakbogen van de grote kring
- g tegenzon
- h scheve bogen door de tegenzon

figuur 1

Veel soorten.

Haloverschijnselen zijn er in vele soorten. Het drukprocede van de Gildebrief laat niet toe om foto's te reproduceren, hetgeen met verduidelijken van dit puur visuele verschijnsel bemoeilijkt.

Op bovenstaande tekening (figuur 1) komen echter een groot aantal verschijnselen voor. Men moet zich voorstellen, dat de buitenste omringende cirkel de horizon voorstelt en de zwarte punt, ongeveer in het midden, de zon.

Op een afstand van 22 graden rondom die zon komt allereerst de kleine kring.

Een behoorlijk lichtsterk verschijnsel, waarvan gedeelten vaak te zien zijn.

Op 17 mei kwam hij praktisch in het gehele land volledig voor.

De omhullende halo komt zelden voor, maar deze zaterdag was hij in het grootste deel van het land te zien. Men moet er echter wel goed op letten, omdat hij vlak naast de kleine kring voorkomt. Met een polaroid bril is hij echter goed te onderscheiden. Deze beide kringen waren ongeveer even lichtsterk. Regelmatig is ook de bovenraakboog te zien. Hij is vaak zeer duidelijk.

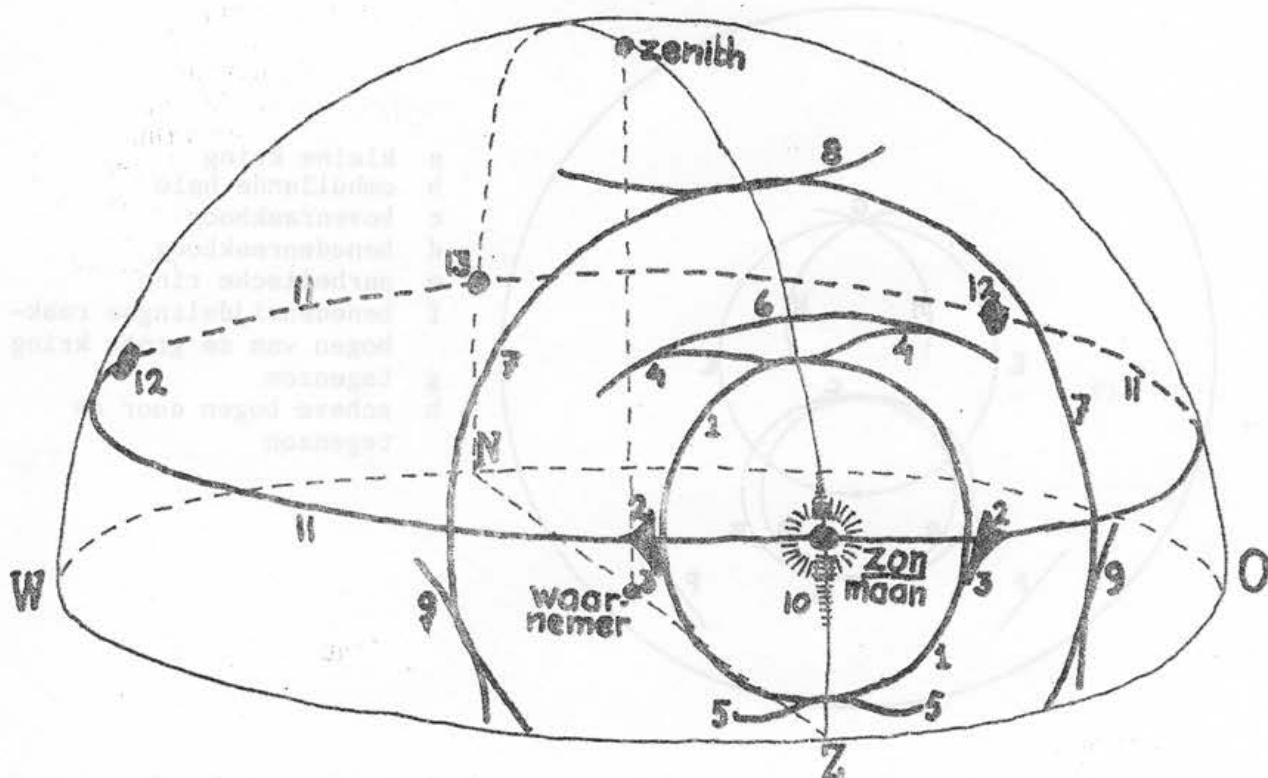
Ook deze kwam op 17 mei veel voor, behalve misschien in het zuiden. Voor de benedenraakboog geldt hetzelfde.

Dan zijn er nog een aantal verschijnselen, die zelden voorkomen en ook moeilijk zijn te onderscheiden.

Voor het waarnemen van de parhelische ring kunnen we ons, vooral als de zon erg hoog aan de hemel staat, beter omdraaien, want het grootste deel ervan bevindt zich dan achter ons. Op de tekening is te zien, dat de parhelische ring altijd raakt aan de zon. Daarvanuit gaande kan de cirkel, indien aanwezig, worden gevolgd.

Een zeer zelden, en ook zeer moeilijk waarneembaar verschijnsel, zijn de benedenzijdellingse raakbogen van de grote kring. Echt een verschijnsel voor de liefhebber! Overigens zijn alle op de tekening voorkomende verschijnselen in meer of mindere mate in het land op 17 mei te zien geweest.

Zeldzaam zijn ook de tegenzon en zijn bijbehorende scheve bogen.

figuur 2

Zeer dikwijls te zien, echter niet op de 17e, zijn de bijzonnen. (Zie fig. 2) Alle bovenbeschreven halo's komen voor in cirrostratus bewolking. Deze soort die bij de meeste mensen niet opvalt, omdat de zon er ongehinderd doorheen schijnt, terwijl slechts weinigen onder ons de behoefte hebben om in de felle zon te kijken, wordt vaak niet als bewolking herkend. Bijzonnen komen ook voor in cirrocumulus. Deze soort is wel goed te onderkennen. Het wordt ook wel schaapjesbewolking genoemd. De wolkenplukjes lijken op de kleine krulletjes van schapen. Bijzonnen zijn dikwijls zo fel, dat verwisseling met de echte zon niet zelden voorkomt. Bijzonnen staan altijd op ruim 22 graden links of rechts van de zon, of aan beide zijden tegelijk.

Nog enkele andere lichteffecten, zelden voorkomend, o.a. op 6 maart 1986, zijn de bogen van Lowitz en de boog van Parry.

Op tekening II is ook de grote kring, die op 46 graden van de zon staat, te zien. Zelfs komt daarbij ook een bovenraakboog voor, die dan circumzenithale boog wordt genoemd.

Eén fenomeen wil ik nog vermelden. Evenals de bijzonnen in de kleine kring, die zo vaak voorkomen, bestaan er ook bijzonnen in de parhelische ring.

Op deze parhelische ring kan de tegenzon ook voorkomen. Deze staat dan recht tegenover de echte zon.

Op het gebied van optische verschijnselen is er erg veel te zien aan het uitspansel. Voor molenaars, die toch al veel naar de wolken dienen te kijken een zaak, die de hobby misschien nog interessanter kan maken.

Halo's voorspellen het weer.

De voorspellende waarde van het voorkomen van cirrostratusbewolking wordt verschillend beoordeeld. Sommige weerdeskundigen hechten er vrijwel geen waarde aan, terwijl anderen zover gaan te beweren, dat de felheid van het verschijnsel een maatstaf is voor de verslechtering van het komende weer. Als we kijken naar het weer, volgend op de dag van de halo's, dan zien we

op 18 mei een aangenaam weertype zonder regen van betekenis, met fraaie poolbanden aan de lucht en in Stadskanaal zelfs zo'n 15 zandhozen met een diameter van 10 tot 50 meter (J. Braker).

De regel: cirrostratus - voorbode van slechter weer, ging dus niet op. Toch kan men als vuistregel best aanhouden, dat bij cirrostratus slechter weer volgt.

Een depressiekern heeft dikwijls een kap van cirrostratus en cirrus bij zich. De oorzaak daarvan is, dat de aangezogen lucht van het aardoppervlak in de depressiekern omhoog wordt gevoerd, waarna zij bovenin de atmosfeer als het ware zijn hoofd stoot en zijdelings moet uitwijken.

De waterdamp, die in deze lucht voorkomt, verandert op die hoogte in ijskristallen, waarin halo's goed gedijen.

Tesamen met de barometer en de windregels zijn halo's wel degelijk belangrijke verschaffers van informatie over het komende weer.

Tenslotte: Laat je niet teveel afachtrikken door al die moeilijke termen in dit verhaal. De bedoeling is alleen, om duidelijk te maken dat er in de lucht meer is te zien dan alleen wit en blauw, maar vooral dat het observeren van de lucht je erg veel kan leren.

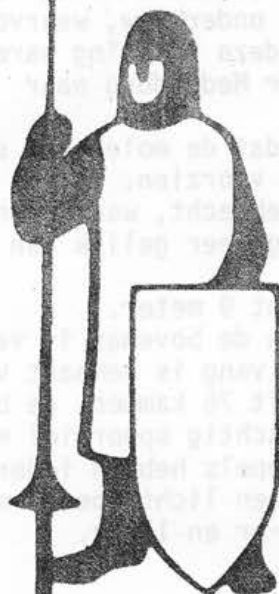
Bronnen : De Weerspiegel nrs. 13/6, 13/5, 12/6. p.p. Hattinga Verschure.
Het Weer, Ralph Hardy e.a.
Wolken voorspellen het weer, C. Keidel

SCHADE DOOR HOUTWORM, BOKTOR,

ZWAM EN SCHIMMEL?

DOORSLAAND OF OPTREKKEND VOCHT?

OVERLAST VAN DUIVEN OP GEBOUWEN?

VRAAG RENTOKIL OM EEN GRATIS EN VRIJBLIJVENDE
INSPEKTIE EN EEN DESKUNDIG ADVIES.

LEDEN VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS EN
MOLENBEHEERDERS ONTVANGEN VOOR WERKZAAMHEDEN AAN
MOLENS 10% KORTING.

RENTOKIL HEEFT VESTIGINGEN IN GEHEEL NEDER-
LAND DUS OOK DICHT BIJ U.

BEL NU: 070-99 65 64

Rentokil

beschermt en bestrijdt

Postbus 52, 2280 AB RIJSWIJK (Z.H.) Volmerlaan 9, 2288 GD RIJSWIJK (Z.H.)

1. Inleiding.

Door een merkwaardige samenloop van omstandigheden hadden mijn vrouw en ik kortgeleden het voorrecht kennis te mogen maken met de heer W.C. Wichers en mevrouw Wichers in Holland-Michigan. De heer Wichers is in het begin van de jaren '60 nauw betrokken geweest bij de aankoop van de beltmolen "De Zwaan" te Vinkel (N.B.) en de wederopbouw (tot stellingmolen) op het zgn. Windmill Esland te Holland-Michigan.

2. Geschiedenis van Holland-Michigan.

Holland ligt aan de oostelijke oever van het Michigan-meer ten noorden van Chicago. De stad werd in 1847 gesticht door ds. van Raalte, die tezamen met een aantal geloofsgenoten uit Wanneperveen (Overijssel) en omgeving naar Amerika emigreerde.

In 1871 brandde Holland (evenals Chicago) tot de grond toe af en moesten de kolonisten helemaal opnieuw beginnen. Deze brand is de oorzaak van het feit, dat weinig historisch materiaal over de vroege geschiedenis van Holland bewaard gebleven is. Daarvan is het een en ander te zien in het "Netherlands Museum" aan Central Avenue; een bezoek aan dit museum is beslist de moeite waard. Holland is nu een mooie, welvarende stad van ca. 30.000 inwoners. Men is er blijkbaar trots op zijn Nederlandse afkomst en er wordt regelmatig aandacht geschonken aan karakteristieke uitingen van het Nederlandse volksleven.

3. De bouw van "De Zwaan" in Holland.

Indertijd heeft de heer A.J. de Koning een artikel geschreven in het jaarboekje van de vereniging "De Hollandsche Molen" (jaargang 1964, pag. 40 - 46) getiteld: Herbouw van de korenmolen "De Zwaan" te Holland-Michigan (U.S.A.) Hetgeen nu volgt is gedeeltelijk uit het artikel van de heer de Koning geciteerd.

Bij de afbraak te Vinkel (N.B.) bleek, dat van de molen erg veel onderdelen aan vernieuwing toe waren, maar omdat bekend was dat in Michigan prima hout beschikbaar is, gaf dit niet veel zorg.

Belangrijker was het dan ook om over goede tekeningen te beschikken en de nodige afmetingen vast te leggen, opdat in Amerike geen problemen zouden ontstaan.

Op verzoek van het Windmill-Committee was door "De Hollandsche Molen" een ontwerp gemaakt voor een stellingmolen met gemetselde onderbouw, waarvoor de bergmolen te Vinkel moest dienen. Aan de hand van deze tekening waren reeds voorbereidingen getroffen voor de komst van molenmaker Medendorp naar Amerika medio oktober 1964.

De bodemgesteldheid van het terrein maakte het nodig dat de molen van een paalfundering met palen van ongeveer 14 m lengte werd voorzien.

Hierop werd een zware gewapend betonnen ringbalk aangebracht, waarboven het metselwerk van het onderachtkant van rode baksteen ongeveer gelijk aan de Nederlandse bouwmethode werd gemaakt.

Op stellinghoogte is de binnenafmeting van het achtkant 9 meter.

De molen is uitgerust met potroeden van 25 m lengte en de bovenas is van gietijzer met aan de pen een verzwaring van beton. De vang is gemaakt van een stalen band met houten voering. Het bovenwiel heeft 76 kammen, de bovenschijfloop 37 staven. In de molen bevindt zich een prachtig spoorwiel met 101 kammen en de beide schijflopen van de twee maalkoppels hebben ieder 28 staven. De verhouding is dus ruim 1 op 7, hetgeen een lichtlopende molen betekent. De maalstenen zijn van kunststeen, resp. 16-er en 17-er.

De meelkokers zijn uitgevoerd in roestvrij staal, omdat consumptiegoederen in Amerika onder strenge controle staan. De molenromp is bedekt met cederhouten schaliën en voor de kap zijn koperen schaliën toegepast vanwege de sterk gebogen vorm. De molen is geschilderd in de kleuren die in Overijssel worden toegepast om hiermede ds. van Raalte in herinnering te brengen, die in 1847 Holland-Michigan heeft gesticht en die afkomstig was uit Wanneperveen.

4. Indrukken van ons bezoek aan "De Zwaan".

Na aankomst bij de molen werden wij door de heer Wichers voorgesteld aan de molenaar, de heer John Heuvel, die - als ik het goed begrepen heb - een korte praktijkopleiding van molenmaker Medendorp heeft gehad. Samen met de heer Heuvel heb ik de molen van top tot teen kunnen bekijken.

Er wordt van tijd tot tijd tarwe gemalen en het volkorenmeel wordt op de molen verkocht in fraai bedrukte zakjes van 2 lbs. Op het tijdstip van ons bezoek was er erg veel meel in voorraad; dat moet volgens de plaatselijke voorschriften in diepvrieskisten worden bewaard.

De molen is ingericht voor de ontvangst en rondleiding van zeer grote aantallen bezoekers. Er zijn brede, gemakkelijke trappen aangelegd tussen de zolders, en de ondersteuning van de stelling is erg zwaar uitgevoerd. Het geheel heeft toch wat meer het karakter van een museum, dan van een in bedrijf zijnde korenmolen, maar dat is blijkbaar de bedoeling.

De molen is uitstekend onderhouden en alles is brandschoon.

Helaas heeft het gevlucht geen zeilen meer. In plaats daarvan heeft men vier korte, met de hand instelbare fokken aangebracht op de plaats van de windborden. Daarmee kan bij goede wind op een 16-er koppel worden gemalen. De molen is voorzien van een centrifugaalreguleerder, maar die is voor zover ik kon vaststellen - niet verbonden met de lichteboom en kruisvonder en doet dus geen dienst.

Opvallend waren twee paar sleepcontacten op de pen en de hals van de as, die verbonden zijn met de aardleiding. In de loop der jaren zijn daardoor een aantal vrij diepe groeven in hals en pen geslepen, hetgeen de legering van de as niet ten goede komt.

Wellicht verdient het aanbeveling de kabels te verbinden aan een lange koolborstel, die over de volle lengte van het werkend oppervlak van hals en pen rust. De heer Wichers vertelde me, dat de plaatselijke metselaars indertijd nogal wat moeite hadden gehad bij het metselen van het achtkant, een voor hen onbekende constructie. De bakstenen liggen allen onder een kleine hoek met de horizontaal, en dat is in Nederland niet gebruikelijk.

5. Samenvatting.

Een bezoek aan "De Zwaan" in Holland-Michigan is voor molenliefhebbers beslist de moeite waard. Vlakbij de molen is een posthuis uit Anholt (Drente) gebouwd; men vertoont daar regelmatig een prachtige kleurenfilm over de bouw van "De Zwaan"; bovendien hangt er een fraaie collectie foto's van de werkzaamheden.

De heer Wichers heeft ons verteld over zijn rol als bemiddelaar tussen de gemeente Holland enerzijds en "De Hollandsche Molen" en de Nederlandse regering anderzijds. Daarvan staat helaas weinig op papier.

Ik heb er dan ook met klem bij de heer Wichers op aangedrongen om zijn herinneringen op de band te zetten en het ziet er naar uit, dat dit in de nabije toekomst zal gebeuren. Wij zijn het echtpaar Wichers en de heer Heuvel dankbaar voor de vriendelijke ontvangst in Holland en voor de tijd en moeite, die ze zich hebben getroost om ons bezoek zo aangenaam mogelijk te maken.

Wie ooit een bezoek aan Hattem bracht, kent zeker de molen "Het Fortuin". hoog op de Noordwal staande, is hij al te zien vanaf de IJsseldijk en bepaalt samen met de Grote Kerk het silhouet van Hattem. De romp van de Fortuin werd in 1972 gerestaureerd en nu in 1986 maakte molenbouwer Groot Wesseldijk hem weer maalvaardig. De stadsmuur, waar de voormalige molenaarswoning op rust, is ook hersteld. Molen en direkte omgeving zijn het bekijken weer waard !

Dichtbij de molen staat het Streekmuseum.

Als goede buur deelt dit museum in de vreugde om het opknappen van "De Fortuin" en organiseerde een molententoonstelling van

16 OKTOBER 1986 t/m 3 JANUARI 1987.

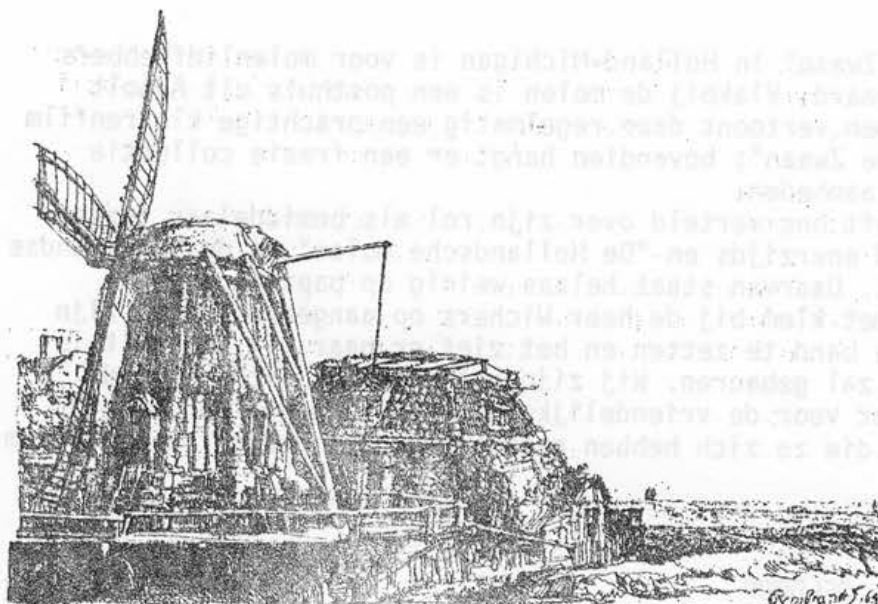
De hoofdmomenten op deze tentoonstelling zijn : Het verbouwen en het oogsten van het graan, de werking van een korenmolen, de geschiedenis van de Hattemse wind- en waterradmolens, modellen van alle molentypen zoals ze nu nog in Gelderland voorkomen, een tocht langs de molens op de NO Veluwe en het landschap waarin ze geplaatst zijn, een dia-presentatie.

Wie belangstelling heeft voor het vernuft, waarmee onze voorouders gebruik maakten van de voorhanden zijnde energiebronnen - water en wind -- en daarmee molens lieten draaien om koren te malen, papier te scheppen, olie te persen, hout te zagen, koper te slaan enz. mag de tentoonstelling : Water - Wind en Malende Molens niet overslaan.

Op zaterdag 25 oktober a.s. zal op een feestelijke wijze de tentoonstelling en de gerestaureerde molen worden geopend. U bent na 13.30 uur of elke andere zaterdagmiddag op onze molen van harte welkom.

De vrijwillige molenaars.

P.S. Op molen "De Fortuin" zijn twee potloodtekeningen (A 3 formaat) getekend door een bekende tekenaar, te verkrijgen voor f 2.50 per stuk.

MOTREGEN MET HOOFDLETTERS

Vrijdag 25 juli. Een dag met uren lange motregen en een gesloten bewolking die pas tegen de avond begon te breken. Die dag heb ik niet gemalen en in de bosrijke omgeving, waarin de schrijver vertoefde, was vrijwel geen wind te bemerken.

Op de satelietfoto, die bij het nieuws van half elf werd getoond, was te zien dat er boven Engeland een nieuw groot wolkengebied aanwezig was.

Bij Armand Pien op de BRT werd duidelijk, dat de straalstroom dicht over ons land lag. De verwachting voor zaterdag van het KNMI was: toenemende bewolking en tegen de avond wat regen, maar veel zal het niet zijn

Zaterdag 26 juli. Eerst om even over negen bij de VARA geluisterd naar de weerman van Schiphol. Die heb ik altijd hoog in het vaandel.

Veel regen zal er vandaag niet vallen, zei hij.

Nou echt veel was het ook niet, maar wel een halve dag lang een dikke motregen. Weinig wind 's morgens en al kort na tien uur begint het te motregenen. De grote pluk bewolking van de satelietfoto van vrijdag is blijkbaar sneller gekomen en actiever dan verwacht.

Uit de dikke egale grijze bewolking (voor de liefhebbers : nimbostratus) valt continu motregen, voldoende om zelfs het regenpak erbij aan te trekken. De eerst nog zwakke ZW-wind is onvoldoende om de molen te laten malen. Het is 18 graden, dus niet koud. Betrekkelijk laat gaan de zeilen er voor, het is al twaalf uur. Och, voor die tijd had hij het toch niet gedaan

Pas rond half vier begint de egaal grijze bewolking te breken vanuit het westen. Dat zal het einde zijn van het warmtefront, want dat is het. De lucht is erg vochtig en het voelt klam aan. Op de thermometer is de temperatuur gestegen naar 20 graden. De barometer vertoont weinig activiteit. Nog vrij plotseling maakt de dikke grijze bewolking plaats voor losse bewolking, die in plukken vrij snel langs de lucht trekt (stratocumulus) en het houdt definitief op met motregenen. Volgens de voorschriften hoort nu ook de wind te gaan ruimen. Nou dat gebeurt ook wel, zij het aarzelend. Hij neemt echter ook meteen wat af, waardoor de molen geen water meer geeft. 's Avonds klaart de lucht verder op, want er verschijnt voor het eerst sinds twee dagen weer eens een blauwe kleur.

's Avonds laat Erwin Kroon een nieuwe storing zien boven Zuid-Engeland, die zondag zuidelijk van ons land zal trekken. Hij verwacht ZW-wind, die zal krimpen naar Z.

Zondag, 27 juli. De verwachting klopt aardig. 's Morgens weinig wind, maar in de middag een klein maalwindje uit het ZZW. Wel gaat het wat ongelijk, de lucht is zeker erg onstabiel. Het is nogal warm, zo'n 24 graden, dus dan kan dat wel. Er is mooie cirrus te zien met zelfs nog een stukje van de kleine kring. Dat heeft niets te betekenen. In de loop van de middag komt er meer bewolking : altocumulus. Een groot veld met plukken watten in de lucht. Die horen misschien wel bij de storing, die Erwin verwachtte. De cirrus beweegt vrijwel niet, dus geen hoge luchtsnelheden meer in de lucht: geen straalstroom in de buurt. Voorlopig dus rustig weer met niet te veel wind.....

Maandag, 28 juli. Zwakke wind uit Z. Te weinig om te malen. Maar goed ook : om 13.40 uur gaat de wind ineens om naar N.W. Dan wordt het enkele graden kouder. Er hangt een dikke bank donkere stapelbewolking en het dreigt zelfs te gaan regenen. Even later wordt het bladstil..... Was dat nou een zeewind-inval ?

Zaterdag 2 augustus 1986. Een maaldag om veel te presteren. Een behoorlijke egale en sterke wind van 4 B. boven land en 6 B. aan de kust, uit ZW.

's Morgens eerst - onverwacht- een zwak koufront dat passeert, met enkel dikke bewolking. Een zeer diepe depressie trekt van Ierland naar het NO richting Noorwegen. Daaraan verbonden is een lange staart in de vorm van het genoemde koufront, waarin boven Frankrijk een golf aan het ontstaan is. Daardoor is onweer voor morgen zeer waarschijnlijk en er wordt een temperatuur van 25 tot 30° verwacht

Zondag 3 augustus. Alles was voorbij : Onweer, hagel, regen, verschijnselen die op een hoos lijken en temperaturen tot 36 officiële graden in Maastricht. (Door de redactie zelf vastgesteld: ' avonds om 9 uur was het nog 34°) In de omgeving van Breukelen viel het allemaal erg mee (of tegen, al naar gelang 'smans instelling). Desondanks een gedetailleerd verslag:

- 10.30 uur Een klein windje uit NO
 -- Diegenen, die zaterdag ook hebben gemalen kunnen zich eerst in het zweet kruien.
- 12.00 uur Het wordt steeds warmer : 25°. Lichte cirrus uit ZW.
- 13.50 uur Toenemende wind, maar nogal ongelijk. Beauf.4 (gemeten).
 De atmosfeer is blijkbaar erg onstabiel.
- 14.15 uur De eerste altocumulus castellanus verschijnt. 27°.
 -- Castellanus heeft het uiterlijk van een rij torentjes zoals kantelen van een kasteel, die opreizen van een gemeenschappelijke vlakke horizontale onderkant.
- 14.35 uur Hans de Jong verwacht hevige verschijnselen.
- 15.00 uur De lucht zit nu vol met altocumulus castellanus met daarboven tijdelijk vrij veel cirrus en altocumulus floccus.
 -- Ac flocc. ziet er uit als een veld los van elkaar staande toefjes met een enigszins rafelige onderkant en is een vrijwel zekere voorbode van hevig onweer (Keidel).
- 15.30 uur De eerste castellanus groeit hier en daar uit tot cumulus congestus.
 -- Cu cong. is de grootste soort bloemkoolwolk.
 Het volgende stadium is dan cumulo-nimbus : buienwolk.
- 15.40 uur Meer wind. B. 5 uit Oosten. In het ZW wordt de lucht donkerder: Dichte cirrostratus. Barometer zakt snel.
 Middengolf van de radio kraakt hevig.
- 17.00 uur Fraaie Ac flocc. in velden. Barometer zakt nog steeds.
 Temperatuur stijgt 28°.
- 17.25 uur Dikke altocumulus uit het ZW (Ac.)
- 18.15 uur Sterk afnemende wind.
 -- Indien er gemalen werd, was dit een goed moment om te stoppen.
 Grote Cumulonimbus in het ZW. Er vallen enkele druppels.
 Barometer zakt nog. 29°.
- 18.35 uur De lucht wordt loodachtig van kleur onder de zware wolk.
 Beauf. 1 uit W ! De windvaan reageert perfect. De spinnen wat minder
- 18.45 uur Beauf. 3 uit WNW. Het wordt donker; auto's rijden met licht op.
- 18.53 uur Beauf. 4 uit WNW.
- 18.57 uur Eerste grote regendruppels. Beauf. 4 uit NW.
- 19.05 uur Beauf. 2 uit NNW. 27°.
- 19.08 uur Eerste felle bliksemflits op + 8 km afstand.
- 19.11 uur Barometer stijgt iets. Onweer op 6 km. In de lucht zijn mamma en tuba verschijnselen. Volop onweer rondom nu.

Alles bij elkaar ging het in het midden van het land een beetje als een nachtkaaarsje uit. Er waren wel prachtige grote cumulonimbus buienwolken in rijen te zien. Zij werden fantastisch verlicht door een laagstaande zon, onderbroken door elkaars schaduwen.

Toch viel er hier en daar veel regen en was er in West-Brabant en in België sprake van hozen en blikseminslagen....

NIEUWE LEDEN VAN HET GILDE

M. Wildeboer, Wezellaan 7, 9675 LA WINSCHOTEN
T.A.J. Kock, Brabanthoeven 60, 5244 HH ROSMALEN
L.G.J. Rexwinkel, Voeghoutenstraat 112, 7891 LE KLAZIENAVEEN
C.G.W. van Dongen, Leempad 5, 4641 JW OSSENDRECHT
P.J. Bak, Vrijheer 25, 4564 DL SINTJANSTEEN
H.A. Bus, Da Costastraat 11, 1702 EL HEERHUGOWAARD
C.M. van Weele, Valckenisseweg 27, 4411 BN RILLAND BATH
P.A.M.M. Hendriks, Diamantdreef 12, 5431 WC CUYK
P.B.L.T. Verstraeten, Nic. Beetsstraat 1, 4561 NC HULST
J.M. Kok, Uilenstede 204-1425, 1183 AP AMSTELVEEN
W.F. Visser, Plataanweg 42, 3053 LP ROTTERDAM
Mej. A.R. Beerman, W.Molengraaffstraat 10-3, 1063 LH AMSTERDAM
H. Postma, Gorredijksterweg 40, 8411 KE JUBBEGA
H.A. Hachmer, Zuiderweg 66, 8391 KH NOORDWOLDE
G.G. Wesselink, Uelserdijk 5, 7637 PZ OUD-OOTMARSUM
L.M.S. de Vet, Hoogstraat 4, 5451 BJ MILL
M.J. van Wijk, Waalbandijk 34, 4175 AC HAAFTEN
J.C. Meijer, De Beide Vlooswijkenlaan 12, 3461 GB LINSCHOTEN
F.D.A. Harteman, Bilderbeekstraat 23, 5831 CW BOXMEER
D. Polstra, De Colman 65, 2291 JM WATERINGEN
W.G. Lugtenborg, Dollardlaan 4, 9679 CB SCHEEMDA
E. de Jonge, Julianaweg 24, 7957 BL DE WIJK
J.W. van Lith, Weissenbruchstraat 342, 2596 GP 's GRAVENHAGE

ZONDAG 12 OKTOBER 1986 WEST - BRABANTSE MOLENDAG

Op deze dag zullen 14 West-Brabantse molens hun deuren openstellen voor molenliefhebbers en ieder, die belangstelling heeft voor molens. Om te beginnen vinden we in HOGE-ZWALUWE de stellingmolen "DE ZELDENRUST"

Te MADE staat de ronde stenen beltmolen "HOOP DOET LEVEN"

In DEN HOUT de beltmolen "DE HOOP"

TERHEIJDEN met zijn forse stellingmolen "DE AREND"

In BAVEL de stenen beltmolen "DE HOOP"

Aan de weg ZEVENBERG - LEUR staat de laatste West-Brabantse poldermolen van de polder ZWARTENBERG met zijn vlucht van 28.30 meter

In ZUNDERT staat de mooie standerdmolen "DE AKKERMOLEN"

Te SPRUNDEL vinden we de beltmolen "DE HOOP"

In BOSSCHENHOOFD vinden we de "HEIMOLEN"

ROOSENDAAL bezit twee molens. "DE TWEE GEBROEDERS" aan de Wouwse weg en de standerdmolen "DE HOOP" aan de weg Roosendaal - Nispen

In WOUW vinden we de beltmolen "DE AREND" en in HALSTEREN de stenen beltmolen "SANTA ANTONIO"

NIEUW-BORGVLIET met de ronde stenen beltmolen "DE TWEE VRIENDEN" sluit de rij.

Hopend op een MOLENDAG met VEEL WIND en BELANGSTELLING

N. van Eekelen
D. van den Broek

HOUTHANDEL EN HOUTZAGERIJ

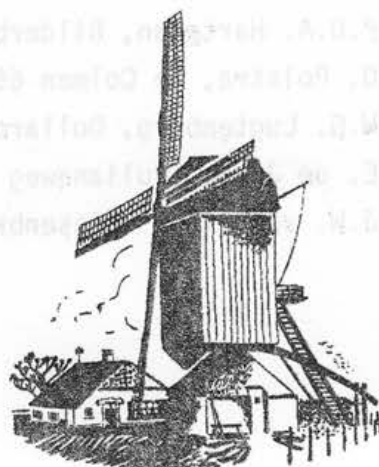
**CORN.
HEIJMAN B.V.**

Levering van diverse houtsoorten t.b.v.
Scheepsbouw-Molenbouw-Bungalows etc.

Levering ook aan particulieren

Vraag onze uitgebreide houtsoortenlijst.
Tel. 03402 - 31308

Houthandel en Houtzagerij
Corn. Heijman B.V. Nieuwegein.

STANDERDMOLEN

UITGAVEN VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

- bladen voor maalboekje leden-in-opleiding gratis
- bladen voor maalboekje geslaagde leden "
- richtlijnen voor het examen vrijwillig molenaar "
- modelcontract voor vrijwillige molenaars "
- folder Gilde-verzekeringen "

- Informatie I t/m X (algemene informatie over praktijk, zeilen, smeren, vangen, weer, onderhoud, bliksem-afleider e.d.)
- Informatie XII (opbouw wipmolen en achtkante molen) G. Pouw
- Informatie XVI (waarom draaien wieken linksom, waarom hellende as, tonmolen) E. Smit
- Informatie XVII (turbine-molens) J. Meessen
- Informatie XIX (molenaarservaringen) J. Kaal
- Informatie XX (kruierwerken) G. Pouw

Informaties VIII, IX, XIII, XIV en XV zijn in boekvorm uitgekomen:
"Wieksystemen voor polder- en industriemolens" door G.J. Pouw.

Voor inlichtingen en bestellen van boeken kunt U contact opnemen met de ledenadministratie van het Gilde van Vrijwillige Molenaars:
Mevr. E.N. Pouw-Schipper, Zwarteweg 70, 1412 GE Naarden. Tel. 02159 - 45428.

VOOR DE OPLEIDING BENODIGDE EN AANBEVOLEN LITERATUUR

- Molens Ir. F. Stokhuizen 5e herziene druk. ISBN 9022842444
- Opleiding Watermolenaar Ing. J. den Besten. Prijs en levering aanvragen bij Ing. J. den Besten, Vreelandseweg 12, 3632 EP Loenen a/d Vecht. Tel. 02943 - 3364.
- Kijk op molens J.Th. Balk Uitgave Elsevier ISBN 9010024458
- De Windmolen en zijn onderdelen J.G. Wiessner
Postgiro 1162733 t.n.v. penningmeester Vrienden v.d. Gelderse Molen.
Tel. 080 - 770725 i.v.m. prijs.
- Zingende Stenen D.J. Abelskamp
f 45,-- excl. f 7,50 verzendkosten.
- Rond Zingende Stenen D.J. Abelskamp e.a.
f 45,-- excl. f 7,50 verzendkosten
- Girorek: 148232 t.n.v. Rabo-bank Midden-Westland
t.g.v. rek. 13.53.85.210 t.n.v. penningmeester cursuscommissie, Barendse te Poeldijk.
- Beide boeken gelijktijdig besteld :
f 99,-- incl. verzendkosten.

VRIJWILLIGE

HET GILDE VAN

MOLENAARS

HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

VRIJWILLIGE
HET GILDE VAN
MOLENAARS

